

"VI VILL VARA DET GODA EXEMPLET 20 MIL NORR OM POLCIRKELN"

ETT HÅLLBART KIRUNA STÄLLER KRAV PÅ MATERIAL- OCH AVFALLSHANTERINGEN

2018-10-01

Av: Nationell samverkan innovationsplattformarna

Möjligheterna och utmaningarna är många när det gäller vår stadsomvandling. Kiruna ska bli den första hållbara staden i ett arktiskt klimat och en av utmaningarna är material- och avfallshantering. Kiruna Sustainability Center har haft workshop i ämnet.

Kiruna är kontrasternas stad. Till exempel kontraster i årstider och kontrasten mellan Sveriges högsta berg och djupaste gruva. Vi har mycket orörd natur som många kirunabor värderar och vill bevara.

– Vår tids största utmaning är klimatfrågan. Vi förbrukar resurser från kommande generationer. Framtidens Kiruna ska bli det hållbara och klimatsmarta samhället och alla våra möjligheter att bygga smart, nytt och hållbart kräver innovation och kreativitet, säger Jan Fjordell, VD Tekniska Verken.

Kiruna står inför utmaningar med allt hårdare krav på avfallshantering och vi har stora möjligheter att göra något bra av det med tanke på stadsomvandlingen.

– Den chansen ska vi ta. Vi vill gå från avfallshantering till materialhantering och att avfallet är en resurs. Vi behöver förändra mängderna, fraktionerna och lagringssätten på Kiruna Avfallsanläggning. Kommande förändringar är bland annat ny avfallsplan 2019, nytt energisystem 2020 och sortering av matavfall 2019. Vår vision är också en ÅVC-kretsloppspark 2025 med fokus på återbruk och återvinning i samarbete med kommunala förvaltningar, berättar Evelyn Milz, projektledare Tekniska Verken.

Avfallet ska tas om hand på ett ansvarsfullt sätt med långsiktiga lösningar. Kiruna är Sveriges största kommun med långa avstånd att köra.

– Vår längsta renhållningsrutt är 52 mil. Vi har en unik situation och dessutom ett arktiskt klimat att förhålla oss till. Avvecklingen av avfallsförbränningen ställer krav på renhållningskollektivet och Kiruna behöver bli mycket bättre på att sortera. Den nya centrumkärnan innebär stora möjligheter att få till en bra avfallshantering, säger Alexander Brobäck-Nyrén, renhållningsingenjör Tekniska Verken.

Sofia Lidelöw, universitetslektor på Luleå Tekniska Universitet, var inbjuden för att tala om materialåtervinning och återbruk från byggnader som är högaktuellt för oss i Kiruna.

– Stora mängder inventarier och överblivet byggmaterial slängs innan dess tekniska livslängd passerat. Alla material är

inte lämpliga att återbruka men vi kan göra mycket mer. 2016 återvann vi ungefär 50% av allt material. Målnivå 2020 för Sverige är att 70% av materialet är förberett för materialåtervinning eller materialåterbruk, säger Sofia.

Mer information: Se tre korta filmer om resurser och avfall i Kiruna

På 90-talet gjorde man försök att återbruka så mycket som möjligt i ett och samma hus. Det blev en ganska dyr investering som inte riktigt fick fäste. Idag fokuserar man på att återbruka lite mindre men i fler projekt.

- Avfallskompetensen bör vara med från början i ett byggprojekt. Kostnaden för att hantera avfall när man bygger ett hus är relativt liten i förhållande till hela kostnaden. Det finns till exempel miljöcertifieringssystem för byggnader med kriterier som gynnar om man arbetar med återbruk, berättar Sofia.

Stadsomvandlingen är en möjliggörare som sticker ut och alla förändringar kräver innovation och kreativitet.

- Vi måste göra en resa i hållbarhet och vi vill vara det goda exemplet 20 mil norr om polcirkeln. Klimatet, digitaliseringen och nya kompetenser driver mot nya lösningar. Vi står mitt i en förändringsresa och den går fort. Samverkan är en viktig del i detta, säger Jan Fjordell.

Niklas Sirén, projektledare Kiruna Sustainability Center, talade om Kiruna som innovationsplattform och testbädd.

- Vi måste hitta lösningar som passar i morgondagens samhälle och bygga på ett sätt som underlättar för medborgarna att bli mer hållbara. Vi ska inte ta fram samma gamla papper utan vi ska våga ta steget att göra på nytt sätt. Det är en avgörande framgångsfaktor för staden. Vi kan skapa lösningar som hela världen kan använda sig av. Någon måste visa att det går, säger Niklas.